

АНОТАЦІЯ

Громов С.О. Механізм публічного урядування корпоратизації великих державних підприємств України. – Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису.

Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 281 Публічне управління та адміністрування. Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна, Харків, 2025.

Проведене дисертаційне дослідження спрямовано на вирішення актуальної науково-прикладної задачі з запровадження науково-практичного підходу до більшого ціннісно-орієнтованого публічного урядування корпоратизації великих державних підприємств транспортної галузі в сучасній і післявоєнній Україні завдяки цифровим технологіям. В основі роботи лежить авторська гіпотеза, що впровадження ціннісно-орієнтованих і більш інклюзивних механізмів публічного урядування в процес корпоратизації великих державних підприємств України містить дуже значний потенціал для залучення інвестицій в Україну після війни і взагалі для підвищення їх ефективності, прибутковості, та конкурентоспроможності.

У роботі розроблено запропоновано і обґрунтовано оновлений компонентний склад механізму публічного управління корпоратизацією великих державних підприємств шляхом додавання динамічного балансування інтересів стейкхолдерів; ключовою зміною є перехід від статичних до динамічних систем, які постійно балансують інтереси всіх учасників процесу корпоратизації.

У дисертації обґрунтовано підхід до інтеграції ціннісного урядування, підкріпленого використанням сучасних цифрових технологій, в сучасній і потенційно оновлений механізм публічного урядування корпоратизації великих державних підприємств транспортної галузі, що може бути реалізовано на основі перспективної системи динамічного ціннісного

оцінювання основі штучного інтелекту. Для цього було розроблено концепцію цифрового інноваційного проекту “Інтегрована система динамічного ціннісного оцінювання для АТ «Укрзалізниця»”.

У роботі удосконалено підхід до удосконалення триваючої корпоратизації державних підприємств України. Він виходить за межі суто економічних показників і враховує широкий спектр суспільних потреб та викликів, що постають перед Україною у післявоєнний період, і який фундаментально базується на ціннісних орієнтирах і нових об’єктах публічного урядування у відповідному механізмі, але при цьому забезпечується конкретними цифровим рішеннями на основі блокчейн і штучного інтелекту для мінімізації втрат часу і від людського фактору.

Автор узагальнив вітчизняного і кращого міжнародного досвіду утворення, нарощення і управління суспільною цінністю у діяльності залізничних корпорацій з точки зору концепція менеджменту публічної цінності. Це дозволило визначити різницю в підходах на державних і акціонерних (у т.ч. приватних) залізничних корпораціях, що, у свою чергу, вплинуло на уточнення основних елементів в оновленому механізмі публічного урядування корпоратизації.

Дисертант обґрунтував оновлення функцій державних підприємств в умовах впровадження системи динамічного ціннісного оцінювання основі штучного інтелекту на державних корпораціях транспортної галузі та оптимальної стратегія просування бажаних змін, зокрема завдяки пілотному проєкту з впровадження системи ціннісного оцінювання на основі штучного інтелекту.

Автор з’ясував, що досвід корпоратизації Укрзалізниці та АМПУ за останнє десятиліття демонструє, що успішна трансформація великих державних підприємств вимагає не лише технічних рішень, але й політичної волі, послідовності в реалізації реформ та ефективного протидії корупції та олігархічному впливу, і це свідчить, що результативність державної політики щодо великих державних підприємств у транспортній галузі України можна

оцінити як змішану. З одного боку, впровадження корпоратизації дозволило підвищити прозорість та ефективність управління підприємствами, що відображається у зростанні інвестицій та покращенні якості послуг. Наприклад, Укрзалізниця змогла залучити значні інвестиції для модернізації інфраструктури та впровадження нових технологій, що покращило пасажирський та вантажний транспорт. З іншого боку, централізація управління та недостатня координація між державними органами призводять до бюрократизації процесів та уповільнення прийняття рішень. Недостатня прозорість процедур приватизації та обмеженість контролю за процесом створюють ризики корупції та зловживань, що негативно впливає на загальну результативність політики. Для покращення ситуації необхідно посилити координацію між міністерствами, підвищити прозорість процедур та забезпечити залучення іноземних інвесторів, що сприятиме сталому розвитку транспортної галузі України.

Автор довів, що впровадження перспективної системи динамічного ціннісного оцінювання на основі штучного інтелекту у державних корпораціях транспортної галузі України у 2024-2027 роках вимагає комплексного підходу, що включає розробку нормативної бази, етичних стандартів, створення міжвідомчих робочих груп та забезпечення фінансування. Ключовими аспектами є прозорість процесів, захист даних та підвищення кваліфікації персоналу. Пілотні проекти на ключових підприємствах, таких як АТ «Укрзалізниця» та ДП «Адміністрація морських портів України», дозволять демонструвати переваги нової системи, а інтеграція з національними стратегіями розвитку та залучення стейкхолдерів забезпечить довгострокову стійкість та ефективність впровадження.

Ключові слова: публічне урядування, механізм публічного управління, корпоратизація, транспортна галузь, державні підприємства, залізничні корпорації, ціннісно-орієнтоване управління, цифрові технології, суспільна цінність, післявоєнне відновлення, інвестиції.